

Puhutaan asioista oikeilla nimillä

Gagarinkaan
ei nähnyt
Jumalaa

► sivu 5

Sydämeistä
amputoitin
palanen

► sivu 8–9

Kerhotädit
kokkaavat
ja puuhaavat

► sivu 16

Pääkirjoitus

Ja voittaja on...

En ole aivan varma, oliko se teräsmukista hörpityn me-hun ominaismaku, vai maistuiiko suussani veri. Alakoulun hiihtokilpailuissa yritin parhaani, mutta mitalitöivoksi minua ei voinut nimittää. Olin räpäle. Sen muistan, että kilpailun päätteeksi sai liian kuumaa mehua. Yhtään palkintojenjakoa en muista – ne eivät ehkä koskeneet minua.

Elämä on jatkuvaa kilpailua, tai sen kirkollista rinnakkaiskäsitettä kilvoittelua. Ymmärrän kilpailun ja kilvoittelun itsensä kanssa, mutta pakollista väantöä paremmuudesta lajissa kuin lajissa en käsitä. Se on joillakin meistä todella syvässä, ja siihen opetetaan pienestä pitäen.

Pitkin kesää kohkattiin kilpailukykysovimuksesta. Tämä kikyksi lyhennetty nimihirviö liittyy luullakseni sellaiseen väantöön, jolla Suomi pyrki olemaan varteenotettava kilpakumppani muiden maiden kanssa. Sikäli kun mitään lopputuloksesta ymmärsin, yhdestä korista siirretään rahaa toiseen. Se jäi hieman epäselväksi, mikä näistä rahansiirroista on se, jolla Suomi voittaa kansainvälisessä mittelössä.

Pitäisiköhän kirkossakin miettiä kilpailukykysovimusta? Pohdita aiempaa pontevammin niitä keinoja, joilla evankelis-luterilainen kirkko olisi varteenotettava kilpakumppani? Kirkko ei kuitenkaan kilpailisi muiden kirkkokuntien kanssa. Olisivatko kirkon ja sen ydinsanomien kilpakumppaneita seitsemäksi kuolemansyyniksi ristityt ylpeys, kateus, viha, laiskuus, ahneus, ylensyönti ja himo? Pitäisikö yrittää päihittää myös itsekkyytensä, materialismi ja välinpitämättömyys? Entä epärehellisyys, anteeksiantamattomuus ja – apua – mitä kaikkia näitä onkaan? Vai pitäisikö kirkon kilpailla paheksuttavien ominaisuuksien sijasta vapaa-ajanviettomahdollisuuksien sarjassa, kilpailussa ihmisten ajasta?

Kirkolla on kilpailuetu ainakin ihmisten kohtaamisen sarjassa. Sen ydinsanomista on ihmisten kohtaaminen – etenkin niiden, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet tai jäämässä muiden jalkoihin. Se auttaa, kuuntelee ja kannattelee eteenpäin niitäkin, jotka eivät ole muille mitään. Sillä on annettavanaan jotain, jota eivät verkkokaupat myy, kivijalkakaupoista nyt puhumattakaan. Voitti tai ei, kyllä kirkko on tässä kilvassa mehussa ansainnut.

Marjo Rönkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Rippikoulu on rituaali, joka tekee lapsista naisia ja miehiä.

Kuva: Sami Saarenpää

Seurakunnan vuokrasopimus Cygnaeuksenkadulla päättyy

MARJO RÖNNKVIST teksti
SIRPA KOIVISTO teksti ja kuva

Seurakunta muuttaa pois Cygnaeuksenkadulta. Synnä on vuokrasopimuksen päättyminen elokuun lopussa. Cygnaeuksenkatu 8:ssa on sijainnut Keskustan alue-seurakunnan ja Yhteisen seurakuntapalvelun työpisteitä.

Keskustan alue-seurakunnan työntekijät muuttavat Vapaudenkatu 60:een, Kalevankadun ja Vapaudenkadun kulmaukseen. Vuokrasopimus tehdään toistaiseksi voimassaolevana. Yhteisen seurakuntapalvelun työntekijät puolestaan muuttavat Yrjönkadulle, Vapon pääkonttorin kanssa saman katon alle. Vapon kanssa tehtävä vuokrasopimus on voimassa syksyyn 2019.

Yrjönkatu 42 sijaitsee seurakunnan nykyisen, Tellervonkatu 5:ssä sijaitsevien vuokratilojen naapurissa. Talojen välillä on yhdyskäytävä, joten kulku seurakunnan molempiin vuokratiloihin tapahtuu Tellervonkatu 5:n kautta.

Eri tilavaihtoehtoja on kirkkovaltuuston toimeksiannosta pohdittu perusteellisemmin kesän aikana. Jatkovalmistelussa on muun muassa kartoitettu Taulumäki-talon kaavoitukseen liittyviä asioita, eri tilavaihtoehtojen aikatauluja ja kustannuksia sekä selvitetty rakennusteknisiä kysymyksiä Vanhan pappilan, Valtiontalon ja Keskuseurakuntatalon kunnosta.

Hallintojohtaja **Anu Lajusen** mukaan selvitykset ovat vielä kes-

Yhteisen seurakuntapalvelun työntekijät muuttavat Cygnaeuksenkadulta Vapon pääkonttorin tiloihin (vas.) Tellervonkatu 5:ssä sijaitsevan toimipisteen naapurin.

keneräisiä. Jatkovalmistelussa on selvitetty myös muita tilaratkaisuja Taulumäki-talon, Valtiontalon ja Keskuseurakuntatalon lisäksi.

– Uutena vaihtoehtona on noussut esiin Valtiontalon viereen,

tyhjälle tontille rakennettava Reimari-uudisrakennus, Lajunen ker-
too.

Jyväskylän seurakunnan toimitilaratkaisu tulee kirkkovaltuuston käsitellyyn seuraavan kerran lokakuussa.

Tapetilla

Ja Jumala sanoi: tulkoon emoji

KAARINA HEISKANEN teksti
EMOJI BIBLE -TWITTERILTI kuva

Älä tee Jumalan kuvaa... no, se sääntö on rikottu taas kerran, kun uusimmissa raamatunkäännöksissä Jumala on keltainen hymiöpallo, jolla on pyhimyskehä ja iloinen hymy. Uusin käännös kertoo Raamatun tapahtumat hymiöillä, emojiilla ja muilla sosiaalisen me-

dian tuntemilla kuvilla, slangeilla ja lyhenteillä. Niiden välejä tilkitaan englanninkielisillä tekstipätkillä.

Uusin raamatunkäännös valmistui puolessa vuodessa omatekoisella tietokoneohjelmalla. Se perustuu Raamatun englanninkieliseen käännösversioon, joka tunnetaan nimellä kuningas Jaakon käännös.

Käännöksen tekijä pysyttäytyy nimettömänä aurinkolasien takaa lymyilevän hymiönä.

– Emojiot ovat universaaleja, ne ymmärretään kaikkialla. Niillä ei ole sukupuolta, rotua eikä mitään agendaa, käännöksen tekijä selittää ja uskoo, että ne tuovat Raamatun sanoman digiaikaan.

Nooh... ihan tavattoman universaali tämä emojiiraamattu ei sentään ole. Kuvat eivät välttämättä avaudu ilman tietoa siitä, mihin hymiöt liittyvät.

Emojiiraamattu on herättänyt myös poliittisia intohimoja Amerikoissa. Toisten mielestä kyseessä on vasemmistolainen pyrkimys pilkata kristinuskoa ja tehdä se naurunäläiseksi. Toiset näkevät hankkeen takana poliittisen oikeiston ja sen pyrkimyksen koskiskella ja käännätyä (viattomia) nuoria. Kääntäjä itse hymyilee emoji-aurinkolasihahmona ja sanoo vain sitoutuvansa **👉** Jeesuksen sanomaan.

Bible Emojin voi ostaa iTunes-verkkokaupasta 2,99 dollarilla. Kärryille pääsee myös seuraamalla Bible Emoji -Twitteriltä.

Jumala on juuri luonut valon ja huomasi, että se oli hyvä – peukku valolle! Sitten Jumala erotti valon pimeydestä. Luomiskertomusta emojiin tapaan.

Ajassa

– Avoin keskustelu, itsemurhariskin arviointi ja tuen saaminen on ratkaisevaa, jotta itsemurhayrityksiä voidaan ehkäistä, sanoo kriisi- ja perheväkivaltatyön koordinaattori Sinikka Vuorela Kriisikeskus Mobilesta. Itsemurhayrityksiä tehdään vuosittain 10-15-kertainen määrä itsemurhiin nähden.

Itsemurhalla uhkailu pitää ottaa aina vakavasti

Suomessa tehdään joka päivä kahdesta kolmeen itsemurhaa. Liian usein itsemurhaa yrittänyt jää vaille suunnitelmallista tukea ja hoitoa, sanoo kriisi- ja perheväkivaltatyön koordinaattori Sinikka Vuorela Kriisikeskus Mobilesta.

SIRPA KOIVISTO
teksti ja kuva

Miten itsemurhia voi ehkäistä?

Itsemurhia voidaan ehkäistä toimivilla, oikea-aikaisilla perus- ja erityistason palveluilla. Kohtaamalla ihmisiä heidän elämäntilanteissaan ja kuulemalla heitä, saattamalla tarvittaviin palveluihin sekä vahvistamalla selviytymistä. Myös tukemalla ihmisten arkea muun muassa erilaisilla tukitoimilla ja muilla matalan kynnyksen palveluilla, joita ovat esimerkiksi mielenterveyspalvelut, kotipalvelut, kriisiapu, sosiaalipalvelut, nuorten palvelut sekä helpottamalla palveluiden saatavuutta asiakkaille (esimerkiksi palvelujen saaminen ilman ajanvarusta).

Miten itsemurhaa yrittänyttä parhaiten autetaan?

Tärkeää on, että itsemurhaa yrittäneen kanssa käsitellään itsemurhayritystä tai itsetuhoiset ajatukset mahdollisimman pian itsemurhayrityksen jälkeen. Terveystieteiden arvioinnista tulee käynnistyä tarpeen mukainen suunniteltu hoito, jossa itsemurhaa yrittänyttä tuetaan hänen elämäntilanteensa huomioiden. Liian usein it-

semurhaa yrittänyt jää vaille suunnitelmallista tukea ja hoitoa.

Entä itsemurhan tehneen läheiset?

Itsemurhan tehneiden läheisten avun saaminen turvaaminen on jatkaisen ammattilaisen vastuulla. Kriisikeskuksesta saa kriisiapua välittömästi. Lisäksi tukea saa sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä erilaisista järjestöistä muun muassa Surunauha ry - Vertaistukea itsemurhan tehneiden läheiset ry:stä, Nuoret Lesket ry:stä ja Suomen Mielenterveysseurasta. Surunauha on kehittänyt uuden ilmaisen Lohtu-mobiilisovelluksen, jolla voi pitää yhteyttä muihin itsemurhan tehneiden läheisiin suoraan älypuhelimilla tai tableteilla.

Itsemurhien ehkäisy päivän tavoitteena on vähentää itsemurhiin liittyvää leimautumista. Kuinka suuri ongelma leimautuminen on?

Itsemurha on aina vakava asia ja se on peruuttamaton yksittäisen ihmisen ratkaisu. Itsemurhakuolehuollon arvioinnista tulee käynnistyä tarpeen mukainen suunniteltu hoito, jossa itsemurhaa yrittänyttä tuetaan hänen elämäntilanteensa huomioiden. Liian usein it-

semurha on traumaattinen kriisi läheisille. Kriisikeskuksen näkökulmasta leimautuminen ei ole itsemurhiin liittyvä ensisijainen ongelma.

Jos itsemurha käy mielessä, mitä tehdä?

Jos ajattellet itsemurhaa, niin puhu ajatuksistasi jollekin läheisellesi tai ulkopuoliselle henkilölle. Hakeudu keskusteluapuun esimerkiksi kriisikeskukseen, työterveyteen, terveydenhuoltoon tai muihin auttavien tahoihin. Myös internetissä on mahdollisuus keskustella esimerkiksi Tukinetissä (www.tukinet.net) tai Mielentervestalo.fi:ssä. Mikäli et kykene itse hakemaan apua, soita hätänumeroon 112.

Uskomuksen mukaan se, joka uhkailee itsemurhalla ei sitä kuitenkaan tee. Pitääkö tämä paikkansa? Itsemurhalla uhkailu pitää aina ottaa vakavasti. Jos joku kertoo sinulle, että hän ajattelee tai suunnittelee itsemurhaa, kuuntele ja keskustele hänen kanssaan rauhallisesti. Kerro mahdollisuuksista saada apua ja rohkaise ulkopuolisen avun piiriin. Jos itsemurhalla uhkaava ei ota vastaan apua, soita 112.

Kuinka paljon Suomessa tehdään itsemurhia? Mistä tämä johtuu?

Keskimäärin itsemurhia tehdään kahdesta kolmeen päivässä. Miesten itsemurhakuolleisuus on huomattavasti suurempaa kuin naisten, sillä kolme neljästä itsemurhan tehneestä oli miehiä. Itsemurhayrityksiä on vuosittain 10-15-kertainen määrä itsemurhiin nähden.

Itsemurhilla on monia sosiaalisia ja yksilöllisiä sekä yhteisötason taustatekijöitä, muassa työttömyyttä, taloudellisia ongelmia, yksinäisyyttä, parisuhte- tai mielenterveysongelmia, päihteiden käyttöä tai väkivaltaa.

Maailman itsemurhien ehkäisy päivää vietetään 10.9. Kriisikeskus Mobile, Jyväskylä (014) 266 7150.

Surunauha ry:n Jyväskylän vertaistukiryhmä kokoontuu 12.9., 10.10., 14.11. ja 12.12. klo 17.30 Keski-Suomen mielenterveysomaiset – Finfam ry:n tiloissa, Tapionkatu 4 A 5 (3. krs). Ryhmä on avoin. Lisätietoja surunauha.jyvaskyla@gmail.com.

Riku Bucht asetetaan virkaan Kuokkalassa

Riku Bucht asetetaan Kuokkalan aluekappalaisen virkaan sunnuntaina 25.9. Virkaanasettamisen toimittaa piispa **Simo Peura**. Messu alkaa Kuokkalan kirkossa kello 11. Jyväskylän seurakunnan kirkkovaltuusto valitsi Buchtin aluekappalaisen virkaan viime lokakuussa. Hän on hoitanut tehtävää vuoden alusta lähtien.

Radiojumalanpalvelus juhlii pyöreitä vuosia

Radiojumalanpalvelus täyttää 90 vuotta. Se on pisimpään Ylen ohjelmistossa jatkunut ohjelma. Ensimmäinen jumalanpalvelus radioitiin Tampereen tuomiokirkosta 12.9.1926, kolme päivää Yleisradion lähetystoiminnan alkamisesta. Nykyisin radiojumalanpalvelus keää viikottain lähes 200 000 kuulijaa.

Sunnuntaina 11.9.2016 kello 10 Yle TV1 ja Yle Radio 1 lähettävät juhlijumalanpalveluksen Tampereen tuomiokirkosta. Siinä saarnaa arkkipiispa **Kari Mäkinen**. Jumalanpalveluksen jälkeen jatkuu erityislähetys, jossa vieraina ovat arkkipiispa Mäkinen, juhlijumalanpalveluksen liturgi, pastori **Riikka Sydänmaa** sekä Kirkon tiedotuskeskuksen entinen toimituspäällikkö **Viena-Inkeri Lounela**.

Avioliittolaki muuttuu, kirkon oppi ei

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokous laati kirkolliskokouksen pyytämän selonteon kirkon avioliitto-opista avioliittolain muuttuessa 1.3. Lakimuutos ei muuta kirkon oppia avioliitosta naisen ja miehen välisenä liittona, joten vihkimiskäytäntö ei muutu. Pappi tai seurakunnan muu työntekijä voi rukoilla maistraatissa avioliiton solmineiden puolesta ja kanssa soveltaan piispainkokouksen antamaa pastoraalista ohjetta rukouksesta parisuhteensa rekisteröityneiden kanssa ja heidän puolestaan.

Jeesuksen elämä ja kuolema 360-asteisena

Ensi joulun alla nähdään Jeesuksen elämä virtuaalisilmikoilla. Jeesuksen syntymästä, elämästä ja kuolemasta kertova elokuva *Jesus VR – the Story of Christ* tuottaa Autumn Products yhteistyössä VRWERXin kanssa, kertoo *Mikrobitti*-nettisivusto. Elokuva kuvataan käyttäen 360-asteen kuvakulmaa.

– Se on kaikkien aikojen suurin tarina, ja virtuaaliohjelma on täydellinen tapa kertoa se, elokuvan ohjaaja **David Hansen** sanoo. Myös **Mel Gibson** suunnittelee uutta Jeesus-elokuvaa, joka keskittyy Jeesuksen ylösnousumukseen ja sen jälkeisiin tapahtumiin.

Elämän suunta voi muuttua aivan pienillä asioilla

Seurakunnassa voidaan mainiosti katsoa porukalla lätkää ja syödä grillimakkaraa, tuumaa diakoni Tero Reingoldt.

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Rippikoulun käynyt **Tero Reingoldt** oli aktiivinen seurakuntanuori. Hän pääsi kolmena kesänä Kotkassa kotiseurakuntansa kesävähentimestariksi. Papin työkin kiinnostti, mutta seurakuntaura lensi romukoppaan.

Seurakuntaura romuttui, kun näin seurakunnan työntekijöitä ja heidän valtavia ristiriitojaan. Tuntuu, että en halua olla ikinä seurakunnassa töissä. Onneksi elämä vei vähän eri teille.

Pienen tuumailun jälkeen Reingoldt haki ja pääsi diakonin koulutukseen.

Reingoldtin työssä on elementtejä hänen isältään ja äidiltään: merimieheltä ja diakonian sihteeriltä. Hän oli vuosia merimieskirkon palveluksessa, kunnes tuli Vaajakoskelle vuonna 2009 lyhyen Uraisten seurakunnassa tehdyn päätän jälkeen.

Diakoni Tero Reingoldt on ollut Vaajakosken alue seurakunnassa puuhaamassa vähän tavallisu-

desta poikkeavia tapahtumia. Näistä esimerkkeinä ovat Yhteisvastuu-lätkäkatsomot, isille ja lapsille tarkoitettu retket jäähallille ja grilli-illat.

– Tässä näky merimieskirkko-tausta. Siellä hengellisyys olisi perusajatus.

Reingoldt on halunnut kehittää tapahtumia sellaisille, jotka eivät käy kirkon perinteisissä tilaisuuksissa. Monessa tapauksessa he ovat miehiä ja lapsia.

Vaajakoskella on pidetty grilli-illoja jo kolmena kesänä. Grilli-illtoja pidettiin aikoinaan merimieskirkolla, ja Reingoldtin mielestä ne ovat istuneet hyvin myös Vaajakosken kirkon kesän melko hiljaisen arkeen. Puolet Vaajakosken grilli-illojen kävijöistä on ollut uusia kasvoja.

Yhteisvastuu-katsomostakin on tullut hyvää palautetta.

– Pikkupojat kuiskittelivat, että tämä on paras kisakatsomo Jyväskylässä.

Tero Reingoldt tuntee onnistuneensa töissä, kun saa positiivista palautetta. Onnistumiset ovat

usein pieniä asioita.

– Joskus on sitä, että seisot rinnalla, annat olkapään, käden, korvat. Pieniä asioita, joilla ihmisen saa pientä suunnanmuutosta omaan elämään.

Elämä ei ole kovin yksinkertaista. Kirkon diakonian asiakkaila elämä voi olla todella pahasti solmussa, eivätkä asiat ratkea yhdessä kohtaamisessa. Silti Reingoldt kokee olevansa avuksi. Siitä merkkinä voi olla vaikka pienen hymyn nouseminen asiakkaan huulille.

Reingoldt määrittelee diakonian rinnallakulkemiseksi, toisen tukemiseksi ja auttamiseksi.

– Jos voim auttaa, niin autan. Kun minä olen avun tarpeessa, olisi kiva, jos joku voisi minua auttaa.

Jokaisessa työssä on varjopuolensa. Atk-asioihin perehtyneenä Reingoldtin verenpaine nousee, kun joku tietotekninen järjestelmä ei toimi. Korjattavaa löytyy monesti myös työyhteisön sisäisten asioiden hoitamisessa.

Vapaa-ajallaan Reingoldt harrastaa liikuntaa. Mies on tuttu nä-

Diakoni Tero Reingoldt haluaa kehittää tapahtumia ihmisille, jotka eivät käy kirkon perinteisissä tilaisuuksissa.

ky kuntosalilla ja lenkkipoluilla. – Nyt on tulossa toinen puolimaraton.

Tänä syksynä hän on päässyt pari kertaa hevosen selkään.

Rannikolla syntyneenä ja varttu-

neena sydän vetäisi vesille paljon nykyistä useammin. Kaverit epäilivät aikoinaan, ettei mies selviydy sisämaassa. Pahinta purjehdustuskansa hän pääsee purkamaan sukulaisten ja tuttavien veneillä.

Tiesitkö?

Kirkon diakonia on yksi kirkon perustöistä

Seurakuntien järjestämä sosiaalista palvelu- ja avustustyötä.

Tuki voi olla aineellista tai aineetonta.

Diakoniatyötä tekevät diakonissa ja diakonit.

Miten seurakunta auttaa? jyvaskylanseurakunta.fi/apua-ja-tukea

Hengissä

Evankeliumi

Luuk. 7: 11-16

Jeesus lähti Nainin kaupunkiin, ja hänen kanssaan kulkivat opetuslapset ja suuri joukko ihmisiä. Kun hän jo oli lähellä kaupungin porttia, sieltä kannettiin kuuluttua, leskiäidin ainoa poikaa, ja äidin mukana oli runsaasti kaupungin väkeä. Naisen nähdessään Herran kävi häntä sääliksi, ja hän sanoi: "Älä itke." Hän meni parien viereen ja kosketti niitä, ja kantajat pysähtyivät. Hän sanoi: "Nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse!" Silloin kuollut nousi istumaan ja alkoi puhua, ja Jeesus antoi hänet takaisin äidille.

Kaikki joutuivat pelon valtaan ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Meidän keskuutemme on ilmaantunut suuri profeetta. Jumala on tullut kansansa avuksi."

Jeesus, tee sadetta Etiopiaan

Ensi sunnuntai tunnetaan nimellä pikkupääsiäinen. Sen teksteissä kerrotaan tapauksista, joissa Jeesus herätti kuolleiden henkiin. Yhdessä teksteissä Lasarus, tässä leskiäidin ainoa poika. Mikä sinua koskettaa päivän teksteissä?

Tässä tekstissä Jeesus tekee ihmiselle mahdollottoman teon herättäessään kuolleen pojan henkiin kosketuksellaan ja sanoillaan. Itseäni tekstissä puhuttelee se, että Jeesus huomaa satunnaisen vastaantulevan leskiäidin yksinäisyyden ja surun. Lapset ovat vanhempien kaikkia kaikessa eikä lapsen soisi kuolevan ennen vanhempansa. Jeesus on myös ihminen ja ymmärtää sen. Hänestä välittyy tarinassa samalla järjestyttävän jumalallinen ja toisaalta ihanan inhimillinen kuva.

Vaajakosken kirkossa on sadonkorjuumessu sunnuntaina 11.9. Sinä kerrot siellä työkentäsi Etiopian sadonkorjuusta. Millaista satoa maassa korjataan?

Etiopiassa viljellään ja käytetään paljon teff-nimistä viljaa. Se on etiopialaisille kuin ruis

suomalaisille. Lisäksi viljellään muun muassa maissia ja hirssiä. Tärkein satokausi on syksyllä, mutta eri kasvit kypsyvät ympäri vuoden. Syksyllä saa guavaa, talvella appelsiineja ja papaijaa, ja kesällä mangoa. Banaania saa ympäri vuoden. Olen joutunut kuitenkin huomaamaan, että monille tavallisille etiopialaisille oman maan hedelmät saattavat olla ihan vieraita, koska ne ovat niin kalliita. Maailmalla tunnetuin etiopialainen vientituote on tietysti kahvi. Tiesitkö, että kahvi on keksitty Etiopiassa?

Millaista on etiopialainen ruoka?

Etiopiassa on upea ruokakulttuuri. Teff-jauhasta tehdään iso lemmuainen inserta. Sen päälle kauhotaan erilaisia wot-kastikkeita ja muita herkkuja. Arkiemmät wotit on tehty linsseistä ja pavuista, ja juhlapäivinä tarjotaan lihaa. Perinteisesti syödään käsin yhteiseltä insertalta. Nykyään kuitenkin inserta usein rullataan ja leikataan yhdelle sopiviksi rulliksi, ja juhliksakin on seisova pöytä, ihan kuin meillä täällä Suomessa.

Maa potee kuivuutta. Miten se näkyy ruokapöydissä?

Etiopiassa 80 prosenttia kansasta saa elinkeinonsa maataloudesta, ja kuivuuden takia sato on ollut viime vuonna pieni. Se näkyy ruokapöydissä niin, että siemenviljaksi tarkoitettua viljaa on päätyntäkin lautaselä, ja kun ei ole varaa ostaa öljyä ja vihanneksia, ruoka on yksipuolistunut. Erityisesti lapsille ja raskaana oleville naisille se on vaarallista. Ruokaongelma näkyy valitettavasti muuallakin kuin ruokapöydissä. Vettä joudutaan hakemaan kuivuuden takia kauempaa ja siihen menee aikaa. Vedenkanto saattaa olla koululaisien tehtävä ja koulusta pitää myöhästyä sen takia. Monilla köyhillä vanhemmilla on ongelmia kustantaa isompien lastensa opintoja vieralla paikkakunnalla.

Jeesus herätti pojan. Miksi Jeesus ei järjestä sadetta Etiopiaan?

Tämä on todella kipeä kysymys. Etiopiassa sai törmätä moneen

Sunnuntai 11.9. "Pikkupääsiäinen"

Vaajakosken kirkossa vietetään sadonkorjuumessua. Se alkaa klo 10. Keskustelusaarnassa pastori Arto Kauppinen haastattelee Saara ja Antti Puurtasta, jotka ovat Vaajakosken nimikkolähetit Etiopiassa. Messun jälkeen uutispuuro, kahvit ja uuden sadon myyjäiset. Satolohjoituksia voi tuoda kirkkoon ennen messua.

muuhunkin asiaan, joka herätti kysymyksiä Jumalan tarkoituksesta. Luonnon kauneuden ja julmuuden ristiriitaa on vaikeaa ymmärtää. Lähetystyön hengessä ajattelen, että Jumala toimii maailmassa myös ihmisten kautta. Meidän tehtävä on olla apuna silloin, kun lähimmäiset Etiopiassa tarvitsevat tukea.

Missä sielu on ja osaako Jumala lentää

Lasten suusta ne kirpeimmät kysymykset tulevat. Lapsia askarruttaa se, mitä he ovat pyhäkoulussa ja seurakunnan kerhoissa kuulleet. Pastorit Heli Ahonen ja Kristiina Ridanpää pohtivat lasten kysymyksiä.

KAARINA HEISKANEN,
HENRI KÄHKÖNEN kuva

Onko taivaassa valoja?

On. Pimeä saattaa tuntua pelottavalta, mutta kun sytyttää valon pimeään huoneeseen, pelko väistyy. Jumala on sytyttänyt valot maailmaan luomalla auringon sekä kuun ja tähdet. Jumala tietää, että valot tarvitaan. Taivas tarkoittaa Jumalan lähellä olemista. Jumalasta lähtevä valo on aina sopiva. Ei liian kirkas eikä liian himmeä.

Jeesus sanoo, että "minä olen maailman valo". Jeesus tarkoittaa valolla asioiden ymmärtämistä ja sitä, että Jeesus tuli näyttämään meille esimerkin. Jeesus kutsuu meidät "seuraa johtajaa" -leikkiin, jossa hän itse on johtaja. (KR)

Missä sielu minussa asuu?

Sielulla ei ole minussa sellaista paikkaa kuin sydämeillä, vatsalla, maksalla ja munuaisilla. Ehkä sielu on samoilla paikoilla kuin

ilo, suru, leikkimielisyys, myötätunto, pyhän aavistus ja avuliaisuus. (KR)

Miksi Taivaan Isä rakastaa minua vaikka olisin tehnyt tyhmyyksiä?

Taivaan Isä on luonut minut ja tietää, että minä olen enemmän kuin tekoni – ovatpa ne tyhmiä tai viisaita. Jumalan rakkaus ei johdu mistään, vaan Jumalasta itsestään.

Me ihmiset rakastamme, kun näemme jotain rakastettavaa. Ihmisen rakkaus syntyy rakastettavasta kohteesta. Jumalan rakkautta ei tarvitse "sytyttää". Rakkaus on jo valmiina Jumalassa. (KR)

Voiko Jeesusta nähdä? Missä hän asuu?

Nyt emme voi nähdä Jeesusta. Mutta 2000 vuotta sitten hän syntyi Israelissa. Silloin ihmiset näkivät hänet sekä puhuivat, ruokailivat ja kulkivat hänen kanssaan. Noista ajoista ja tapahtumista kerrotaan

Raamatussa. Ensimmäisessä Johanneksen kirjeessä sanotaan Jeesuksesta ja hänen sanomastaan näin: "minkä olemme kuulleet, minkä omin silmin näimme, mitä katselimme ja käsin koskettaneet, siitä me puhumme..." Maan päältä Jeesus palasi Isän Jumalan luo. Jeesus on luvannut tulla aikojen lopussa tähän maailmaan niin, että hänet voidaan nähdä. (KR)

Kun mentiin lomalle lentokoneella, niin Jumalaa ei näkynyt, vaikka lensimme pilvien yläpuolella.

Saman havainnon teki maailman ensimmäinen avaruuslentäjä **Juri Gagarin**. Hänkään ei löytänyt Jumalaa avaruudesta. Tätä on kommentoinut aivokirurgi sanomalla, että hän on tehnyt lähes lukemattoman määrän aivoleikkauksia eikä ole nähnyt yhtään ajatusta.

Ei Jumala löydy pilvistä ja avaruudesta, vaan hän on tavattavissa seurakuntansa keskellä, "siellä missä julistetaan armon ja sovi-

tuksen sanaa", kuten rukouksessa sanotaan. (KR)

Osaako Taivaan Isä lentää. Jos se on vaikka keiju?

Taivaan Isä ei ole keiju. Taivaan Isä pystyy olemaan yhtä aikaa joka paikassa Henkensä avulla. Hän on luvannut tulla aikojen lopussa tähän maailmaan niin, että hänet voidaan nähdä. (KR)

Ei Jumalalta voi mitään kysyä, kun häntä ei näe.

Jumalalta voi kysyä mitä vaan rukouksessa. Hän ei vastaa yhtä selkeästi kuin me ihmiset pystymme vastaamaan toisillemme. Joskus voi tuntua, että Hän ei vastaa, mutta toisaalta Jumalan vastauksen voi joskus tuntea omassa ajatuksissa tai sydämessä. Tai omassatunnossa. Jumala käyttää suunaan joskus myös toisia ihmisiä. (HA)

Jumala on valkoinen vanha ukko. Jokaisella meistä on mielikuva siitä, miltä Jumala ehkä näyttää. Sitä ei voi varmasti tietää, koska Jumalaa ei voi suoranaisesti nähdä. Siksi jokainen mielikuva on oikea. Jumalasta käytetään usein nimitystä Taivaan Isä, ja *Raamatun* mukaan Taivaan Isä ja ihminen on pieni. Siksi me emme pysty ymmärtämään, miten kaikki on mahdollista. Minusta Taivaan Isä ehdottomasti osaa lentää – osaahan ihmisenkin apuvälineellä. (KR)

Hartaudessa katseltiin käsiä ja puhtuittiin Jumalan kämmenistä. Lapsi totei: tuntuu ihan Jumalalta.

Raamatusta kerrotaan, että Jumala on luonut ihmisen sillä tavalla, että ihmisestä tuli Jumalan kuva. Ehkä omat kädet tuntuvat Jumalalta siksi, että sinäkin olet kuva Jumalasta. Omat kädet ovat siinäkin mielessä Jumalan käsien kaltaiset, että Jumala haluaa, että me olisimme hänen käsiään tässä maailmassa ja tekisimme niillä paljon hyvää, auttaisimme toisiamme ja niin edelleen. (HA)

Uuden alku

Minusta vuosi vaihtuu ihan väässä paikkaa vuodenkiertoa, sillä syksyllähän kaikki jotenkin alkaa aina alusta. Koululaisena uuden alku liittyy uuden kouluvuoden alkamiseen: uusi lukuvuosi, uusi koulureppu, pitkät ja terävät lyijykynät, kirkkaan väriset ja nuhjaantumattomat pyyhkeet. Myös meillä seurakunnan lapsi- ja nuorisotyössä alkaa uusi kausi, kun päiväkerhot, perhekerhot ja koululaisten kerhot käynnistyvät. Alkaa uusi mahdollisuus, tulevana kautena kaikki on mahdollista!

Syksyllä riittää energiaa. Kesän aikana ladatut voimavarat ovat täynnä ja samalla tavalla täytyvät pakastimet ja kellarit niihin varastoidusta sadosta. Sadonkorjuun aika on jotenkin hyväntuulista aikaa. Keittiöissä tuoksuu etikka ja sokeri, kun säilöntäkausi on kiihkeimmillään. Vielä kun jostain löytäisi sen ihmekeivän, jolla voisi säilöä kesän tuoksut, kesäloman kiireettömyyden ja huolettomuuden. Sieltä olisi sitten hyvä noukkia hypsellinen huolettomuutta tai kourallinen kiireettömyyttä marraskuun pimeiden arkiamujen hoppuun ja anteuteen.

Metsät lahjoittavat antimiaan kaikille niille, jotka ovat halukkaita niitä sieltä hakemaan. Ja aika moni harrastaa pienviljelyäkin – joko suuremmin viljelypalstalla tai pienesti parvekkeella ruokkupuutarhassa. Lasten kanssa yhteisen sadon korjaaminen on mukavaa, oli palstan koko sitten suuri tai pieni. Lapset jaksavat viehättyä kasvin ihmeestä kerta toisensa jälkeen: kuinka kummissa se papu, jonka keväällä istutin, antaakin syksyllä minulle korillisen papuja. Marjametsässä pieneen sankoon menee ehkä joka viides marja – muut menevät suoraan suuhun ja hyvä niin! Samalla opitaan uusia makuja, puolukan kirpeyttä ja mustikan makeutta. Sienäkin on hyvä opetella tuntemaan enemmän kuin sen kärpäsiemen verran. Syksyn mukavimpia aarteita ovat kukkuroillaan suppilovahveroita, kanttarelleja ja tatteja olevat korit.

Jos sadonkorjuu alkaa käydä taakaksi suuren sadon vuoksi, voi onneksi aina jakaa omastaan. Kotikadullani yhden talon portin pielessä on aina syksyisin kori, josta saa ohi kulkiessaan ottaa oman välipalaksi. Koululaiset tyhjentävät korin halukkaasti, minäkin suunnittelen työmatkani siten, että varmasti minullekin riittää yksi omena... Naapuri toi kullhollisen kantarelleja ja kertoi, että heillä on syöty niitä jo kylästämyseen asti. Ei kuitenkaan sienien keruupaikkaa suostunut paljastamaan...

Johanna Kontinen
lapsityönohjaaja

Tänään rukoilen

Auta lapseni kasvua

Toivon, että rippikouluun menevä lapseni tutustuu seurakuntaan hyvillä mielin ja että ripari tuo tullessaan uusia ystäviä, hyviä eväitä elämään ja mukavia muistoja. Autta lastani kasvussa aikuiseksi.

nainen 48 v.

Rippikoulussa kaveri on peili

Rippikoulussa nuorelle on tärkeää yhteys ja hyväksytyksi tuleminen. Puheenaiheisiin mahtuvat niin hengellisyys kuin nuoren arkeen ja tulevaisuuteen liittyvät kysymykset. Rippikoulu tarvitsee myös suoraa puhetta seksuaalisuuden suhteesta hengellisyyteen.

KAARINA HEISKANEN
PIRJO SILVERI teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Posti on hiljattain kantanut rippikoulukirjeen noin 1 100 jyvskyläläiskotiin. Kirje on osoitettu ensi vuonna 15 vuotta täyttävälle nuorille. Ilmoittautuminen rippikouluhin alkaa tulevana maanantaina, ja syksyn mittaan perheen nuoren viikko-ohjelmaa alkavat rytmittää seurakunnan tilaisuuksiin osallistumiset, jotka edeltävät päiväriparia tai leiriä.

Rippikoulussa nuorille on tärkeintä yhteys ja joukkoon kuuluminen, hyvä ilmapiiri ja hyväksytyksi tuleminen, rippikoulutyöstä vastaava pastori **Johanna Puupponen** sanoo.

Hänen mukaansa hyvä yhteisöön kuuluminen kokemus auttaa kasvussa nuoresta nuoreksi aikuiseksi.

Eikö tarkoituksena ole kasvaa sellaiseksi ihmiseksi, joksi Jumala on jokaisen tarkoittanut!

Rippikoulu antaa hengellistä ja henkistä rakennusmateriaalia omaan kasvuun. Rippikoulun opettajien ja isosten tehtävä on avata, mitä hengellisyys antaa ihmiselle.

Parhaimmillaan rippikoulu on yhteisö, jossa voi kokea Jumalan rakkautta. Rippikoulu on avoin ja turvallinen yhteisöllinen hetki kasvun tiellä, Puupponen sanoo.

Rippikouluissa vallitsee avoin ja keskusteleminen. Asioista voi keskustella, epäilykin on sallittua. Rippikouluissa voi peilata omaa kasvua toisiin nuoriin, vähän vanhempiin isosiin ja perheen ulkopuolisiin aikuisiin. Toivottavasti viestinä on: sinä olet arvokas ja Jumalalle rakas.

Rippikoulun viitekehys on aina hengellinen, sillä kyse on kirkon toiminnasta. Vuonna 2001 vahvistetun Rippikoulusuunnitelman yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan ja kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen.

”Toivottavasti viestinä on, että sinä olet arvokas ja Jumalalle rakas.

Rippikoulussa ovat läsnä elämän ja kuoleman kysymykset. Tunnella ja vapaa-ajalla puhutaan myös ihmissuhteista, harrastuksista, opiskelusta ja perheestä. Älyllinen pohdinta ja kokemuksellisuus mahtuvat samaan pakettiin, Puupponen sanoo.

Käsitteilyyn nousevat myös kärsimys ja elämänsä. Miksi maailmassa on niin paljon kärsimystä? Miksi Jumala ei auta? Oma vastuu ja Jumalan vaikutus maailman todellisuuteen puhuttavat. Monet teemat nousevat nuoren omasta elämänsä.

Nuoret miettivät omaa tulevaisuuttaan, heillä on huolia läheisistä, he pohtivat tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä, kiusaamista ja sen kitkemistä. Rippikouluaiset kyselevät myös, onko Jumala todella olemassa ja kuka Jeesus on.

Keskustelua käydään aikuisen kanssa isolla porukalla ja pienryhmissä isosen johdolla. Toisinaan keskustelua käydään oppimispäiväkirjan sivuilla työntekijän ja nuoren kesken.

Jyväskylän seurakunnassa tehtiin vuonna 2013 kysely, jolla selvitetiin rippikouluisten riparikokemuksia ja tyytyväisyyttä rippikouluunsa.

Kyselyyn vastasi noin 800 ihmistä. Rippikouluun oli meillä kokonaisuudessaan tyytyväisiä 83 prosenttia vastanneista. Rippileiriin osallistuneiden tyytyväisyys oli hiukan korkeampi eli 85 prosenttia, Puupponen sanoo.

Kirkkohallituksessa kasvatus- ja perheasioiden apulaisjohtajana työskentelevän **Jarmo Kokkosen** mielestä nuoriin vaikuttamista on hyvä pohtia. Viipäätään uskontoon liittyvistä asioista täytyy puhua.

– Jos jokin aihe yhteisössä on kielletty tai tabu, se altistaa ääri-ihmisille ja -vaikutteille.

”Rippikoulu on rituaali, joka tekee lapsista naisia ja miehiä.

Väitöskirjassaan *Sukupuoli ja yhteisöllisyys rippikoulun rituaaleissa* (2016) hän perehtyi aiheeseen, jota kirkossa on vain vähän tutkittu. Siirtymäriittinä rippikoulu kokonaisuudessaan on rituaali, joka tekee lapsista naisia ja miehiä.

Aikuisen velvollisuus on sanoittaa niin uskoontuloa kuin seksuaalisuutta, etsiä sanoja, jotka vastaavat nuorten kysymyksiin ja tunteisiin. Rippikoulu tarvitsee suoraa puhetta sukupuolen ja seksuaalisuuden suhteesta hengellisyyteen, sanoo Kokkonen, teologi, valtio-

Rippikoulussa nuori saa peilata omia ajatuksiaan eri-ikäisten kanssa. Moniäänisyys on rippikoulun vahvuus. Aikuisten lisäksi mukana on 16–18-vuotiaita keskustelukumppaneita, isosia ja apu-työntekijöitä. Rippikoulun keskusteluympäristö on turvallinen ja seesteinen.

tiiteilijä ja neljän lapsen isä. Teemat ovat keskeisiä syntymän, puberteetin ja avioliittoon siirtymisen riiteissä. Arkikielessähän rippikoulu on pidetty ”naimaluvan saamisena”.

Murrosiässä nuori kaipaa kodin ulkopuolista keskustelukumppania. Seurakunnan työntekijät ovat paljon vartijoina. Seurusteluun liittyvät kysymykset ovat tärkeitä, vaikeita helpoimpia.

Kristillisen käsityksen mukaan jokainen ihminen on Jumalan kuva. Ihminen on jakamaton kokonaisuus, sielu, henki ja ruumis. Jos ruumis voi huonosti, sielu ei voi voida hyvin. Elämä Jumalan maailmassa tarkoittaa, että ihminen pitää kokonaisuudesta huolta.

Rippikoulussa kuuluisi selkeästi sanoittaa myös seksuaalisuuden pyhyttä, kauneutta, herkkyyttä, luotuisuutta ja hengellisyyttä, vaikka Kokkosen tutkimustulosten mu-

kaan näin tapahtuu harvoin. Rippikoulussa nuorten sosiaalinen tila on seesteisempi kuin koulun, ja esimerkiksi kiusaamista on vähemmän. Silti myös nuoret voivat olla keskenään erimielisiä.

”On tärkeä ymmärtää, että joku ajattelee toisin.

Olellaista on avoimuus ja oman mielipiteen perusteleminen. Näin eri tavoin ajattelevat voivat oppia ymmärtämään toisiaan. Asenteella ”minun kantani voittaa ja niiden häviää” ei tässä maailmassa pärjää. Vaikkapa maahanmuuttokysymyksissä on tärkeämpää pystyä ymmärtämään, että joku ajattelee toisin kuin tavoit-

tella pakotettua yksimielisyyttä, Kokkonen sanoo.

Riparilla nuori saa peilata omia ajatuksiaan eri-ikäisten kanssa.

– Moniäänisyys on rippikoulun vahvuus. Aikuisten lisäksi mukana on 16–18-vuotiaita keskustelukumppaneita, isosia ja apu-työntekijöitä.

Rippikoulutyöntekijät nimeävät sukupuolen ja seksuaalisuuden suhteen hengellisyyteen rippikoulun erityiseksi anniksi. Kokkosen tutkimus osoitti, kuinka vaikea tätä on nuorille konkreettisesti sanoittaa. Emme ole harjaantuneet puhumaan seksuaalisuudesta ja Jumalasta yhdessä. – Siihen tarvitaan uutta kieltä, uusia vertauskuvia. Toivottavasti saamme nuorilijoita ja taiteilijoita, jotka löytävät oikeita sanoja ja kuvia näille asioille. Toivottavasti esiin nousevat myös vaiennetut äänet kirkon historiasta, ja esimerkiksi

mystikot ja kirkkoisat löydetään uudella tavalla.

– Meillä on varaa ottaa pitkä askel taaksepäin: alkukirkossa tulkinta oli kokonaisvaltaisempaa kuin nykyisin. Ihminen on pyhä, luonto on pyhä, ihmisruumis on pyhä.

Nuoret mukaan suunnittelemaan

PIRJO SILVERI teksti

Kirkkohallituksessa kasvatus- ja perheasioiden apulaisjohtaja **Jarmo Kokkonen** haluaa ottaa nuoret mukaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan rippikoulu. Koska kyse on kirkon kasvatuksesta, tietyt asiat täytyy aina käydä läpi, mutta on paljon sellaista, jota on mahdollisuus yhdessä muovata. – Tätä kautta saattaa löytyä myös niitä välteltäviä aiheita.

Luonnon vaalimisen tärkeys on jo tajuttu, ja samalla tavalla voisimme oppia arvostamaan ihmisen ruumiin pyhyttä.

www.jyvaskylanseurakunnannuoret.fi

Kokkosen mielestä rippikoulu toteuttaa hyvin positiivisen uskonnonvapauden periaatetta. – Uskalletaan olla avoimesti kristittyjä, mutta ei tuputeta, pakoteta, vaadita tai käännytetä. Työntekijät eivät ole päällepälmäisiä, jotka voimakkaasti pyrkivät vaikuttamaan nuoriin. Se mitä nuoresta kasvaa, on aina arvoitus. Myös vanhempana tämä täytyy hyväksyä. Rakennusaineita ja tukipuita voi kuitenkin tarjota, Kokkonen huomauttaa.

PIMEYDESTÄ KOHTI VALOAA

Oman lapsen kuolema on suruista suurin. – Vaikka kipu on välillä kestämatöntä, ei ole muuta mahdollisuutta kuin mennä eteenpäin, sanoo tyttärensä menettänyt Terhi Ojala.

SIRPA KOIVISTO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Valokuvassa hymyilee kaunis, nuori nainen – Ojalan kolmilapsisen perheen hartaasti odotettu kuopus, avoin ja rohkea oman tiensä kulkija.

Mimmi kuoli tapaturmaisesti kaksi vuotta sitten toukokuussa. Vain muutama viikko aikaisemmin Mimmi oli muuttanut uuteen omaan kotiin. Elämä haki vielä suuntaansa, mutta tulevaisuus oli toivoa täynnä. Mimmi oli kuollessaan 21-vuotias.

Terhi Ojalalle oman lapsen menettäminen on ollut pitkä ja kipeä tie pimeydestä pienin askelin takaisin valoon.

– Vaikka sydämestä on amputoitu palanen, ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin mennä eteenpäin, hän sanoo.

Matka on ollut äärettömän raskas. Kipu on ollut välillä kestämatöntä, jotakin sellaista, jota kukaan toinen ei osaa kuvitella.

– Alussa tuntui kuin minut oli heitetty mereen, kylmään ja pimeään, painot jaloissa ja käsissä. Tunsin vajoavani koko ajan alapäin, en saanut henkeä, en nähnyt mitään.

Heti Mimmin kuoleman jälkeen Terhi Ojala hakeutui lääkäriin. Hänellä oli pakottava tarve varmistaa, että saa nukkua.

– Tuntuu, että sekoan, jos en pysyn nukkumaan.

Ensimmäiset kuukaudet olivat

pieniä muistikuvia sieltä täältä.

– Olo oli kummallinen, kun ei jaksanut tehdä mitään. Kaikki energia kului hengittämiseen. Suru teki niin kipeää, että itselle oli pakko takoa, että hengitä nyt.

– Jossakin kohtaa vajoaminen pysähtyi. Jostakin kaukaa näkyi yksi valonsäde, jota kohden halusin pyrkiä.

Suru on läsnä jokaisessa päivässä. Mimmin tavarat ovat yhä omilla paikoillaan lapsuudenkodissa Kin-komaalla.

– En ole pystynyt hävittämään mitään, Terhi Ojala sanoo.

Toisena päivänä olo on parempi, toisena surullinen ja alakuloinen. Jatkuva ikävä kalvaa mieltä.

– Rankimpia ovat kaikki juhlapyhät, varsinkin äitienpäivä ja isänpäivä, jolloin Mimmi on syntynyt. Jonkinlaista joulua on ollut pakko viettää lapsenlasten vuoksi.

Pahimmillaan suru on tuntunut myös fyysisenä kipuna. Vasen olkapää oli vielä kahden vuoden jälkeen niin kipeä, että Terhin oli pakko mennä lääkäriin.

– Ajattelin, että suruni on olkapäässä, koska se on niin lähellä sydäntä. Onneksi kohtasin lääkärin, joka ymmärsi. Suru voi tuntua myös fyysisenä kipuna.

Terhi on kiitollinen kaikille niille läheisille, ystäville ja kollegoille, jotka ovat kannatelleet vaikeimpina aikoina. Heidän tukensa on ollut korvaamatonta. Ja onneksi on perhe: aviomies, kaksi jo aikuista lasta sekä lapsenlapset, Terhi Oja-

la huomauttaa.

– Mieheni **Esan** kanssa juttelemme Mimmistä päivittäin. On suuri lahja, että olemme pysyneet yhdessä.

Olohuoneen ikkunasta avautuu kaunis metsämaisema ja kun oikein tarkasti katsoo, voi mäntyjen välistä nähdä pilkkauksen Päijänteen rantaa. Luonto on ollut toipumisessa valtava voimavara. Samoin Mimmin Nestori-koira, jonka kanssa oli ja on yhä pakko lähteä liikkeelle.

– Luonto on ymmärtänyt ja autanut. Olen saanut henkistä vahvuutta ja voimaa milloin aurin-gonpaisteesta, tuulen henkäyksestä ja veden liikkeestä. Kun satoi, tuntui, että luontokin itki kanssani.

Tärkeää vertaistukea ovat tarjonneet KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry:n sekä nuoren lapsensa menettäneiden Facebook-ryhmät. Jyväskylän seurakunnan järjestämässä sururyhmässä saattoi jakaa asioita samassa tilanteessa olevien vanhempien kanssa.

– Ryhmien sisällä olen voinut purkaa asioita ja huomata, että muut ymmärtävät mistä minä puhun ja miltä minusta tuntuu.

Mimmin kuoleman jälkeen Terhi Ojala on joutunut pohtimaan itseään uudelleen niin naisena, äitinä kuin ihmisenä.

– Toivon, että olen muuttunut hyvään suuntaan. Olen aikaisemminkin yrittänyt olla läsnä tässä

hetkessä, mutta nyt arvostan hetkessä elämistä vielä enemmän. Elämän kunnioittaminen on lisääntynyt, mutta toisaalta en pelkää enää kuolemaakaan.

Vertaisryhmissä Terhi on huomannut, miten paljon on vanhempia, jotka ovat menettäneet lapsensa. Oman surun keskellä ei tarvitse jäädä yksin.

– Olen oppinut tuntemaan kiitollisuutta, että minulla oli Mimmi 21 vuotta. Kaikki eivät ole saaneet pitää lastaan näinkään kauaa.

Jotain vanhasta minästä on tullut pikku hiljaa takaisin.

– Tänä keväänä huomasin ensimmäistä kertaa, että oli kiva lähteä kavereitten kanssa syömään.

Yksi pieni valonsäde kasvaa vähitellen suuremmaksi ja suuremmaksi.

– Haluan vahvasti kulkea siinä valossa ja löytää kaikesta hyvää ja positiivista.

Terhi Ojala on monta kertaa miettinyt, mitä vastata, kun joku kysyy mitä kuuluu.

– En voi sanoa että voisin hyvin. Ehkä todeta, että paremmin kuin eilen tai viime kesänä. Voinko ikinä enää sanoa, että voin tosi hyvin. En voi, kun sydän on rikki.

Kun aika on - muistohetki lapsensa menettäneille ja heidän läheisilleen 23.9. klo 19 Kuokkalan kirkossa.

Kukitamme
elämäsi juhlat

Viherlandia
Onnella on juuret

Kammintie 6, 40520 Jyväskylä
www.viherlandia.fi
Puh. 010 617 1932
leikko@viherlandia.fi

Kiinteä verkko 8,35 snt/puh. + 6,00 snt/min.
Matkaviestinverkko 8,35 snt/puh. + 17,17 snt/min.

**LAKIASIAINTOIMISTO
VARATUOMARI
RIITTA KIVELÄ**
p. 0500 545 689
Vapaudenkatu 40-42 40100 Jyväskylä
laki.riitta@kolombus.fi
www.kivelä.fi

• perunkirjoitukset • kaupat
• lahjat • testamentit ym. lakiasianne
• palvelua myös kotikäynteinä

Viserrämme
Twitterissä
tilillä
@Henkielämä

**Kankitie
Muurame
Harjunporras** **EkoCenter
kirpputorit**

Monipuoliset valikoimat & edulliset hinnat!

EkoCenter Kankitie Aukioloajat: ma-pe 10.00-17.00 la 9.00-14.00	EkoCenter Harjunporras Aukioloajat: ma-pe 10.00-18.00 la 10.00-15.00	EkoCenter Muurame Autotalo Aukioloajat: ma-pe 10.00-17.00 la 9.00-14.00
Kankitie 10 40320 Jyväskylä 020 712 1580	Gummersenkatu 13 40100 Jyväskylä 040 765 3303	Punaalantie 4 40950 Muurame 040 545 0353

**Lämminhenkinen
juhla- ja kokoustila keskustassa**

Jyväskylän NNKY, Puistotori 4
040 740 4472, jklnnky@elisanet.fi
www.ywca.fi > paikallisyhdistykset > Jyväskylä

Kaipaatko vierelläkulkijaa ja kuuntelijaa?

Anja Kuhno Markku Lehmuskoski
anja.kuhno@sielunkieli.fi markku.lehmuskoski@gmail.com
0400 646 232 Kaisa Pihlajamäki 040 707 8356
kaisa.pihlajamaki@gmail.com
0400 373 685
www.suomensielunhoitoterapeutit.fi

**Kurssikeskus Päiväkumpu
Orivedellä toivottaa sinut
tervetulleeksi**

Naistenpäiville 30.9.-2.10.2016
Miestenpäiville 7.-9.10.2016

Katso lisätiedot ja ilmoittaudu
suomenlahetyseura.fi/paivakumpu

**Ilmoita lehdessä,
jolla on asiaa.**

Henki & elämä

Seurakunnat laittavat arkkujen tekokuidut käyttökieltoon

KIRKON TIEDOTUSKESKUS teksti
SANNA KROOK kuva

Muovin käyttö ja tekokuituverhoilut ovat ongelma arkuissa sekä krematorioiden työturvallisuuden että ympäristön kannalta. Tämän vuoksi arkkujen laatuvaatimuksia

Tekokuitujen käyttökielto arkuissa astuu voimaan vuodenvaihteessa. Tekokuidut ovat sekä ympäristöongelma että työturvallisuusriski.

on nyt täsmennetty. Suomen hautaus toiminnan keskusliiton aloitteesta on arkkuvalmistajien, maahantuojien, hautaus toimistojen, Krematoriosäätiön ja seurakuntien asiantuntijoiden kesken neuvoteltu kuluneen vuoden aikana arkkujen laatuvaatimuksia.

Nyt on muotoutunut yhteinen käsitys siitä, mitä vaatimukset voisivat olla.

Tarkoituksena on, että jokaisella arkulla on oltava tuoteseloste, josta käy ilmi arkun valmistaja, tämän yhteystiedot sekä arkun valmistukseen käytetyt materiaalit. Arkun on kokonaisuutena oltava arkkuhautaukseen ja tuhkaukseen soveltuva. Esimerkiksi tekokuitukankailla verhoiltuja arkkuja ei enää hyväksyttäisi.

Arkkujen laatuvaatimukset on tarkoitus ottaa käyttöön seurakunnissa ja krematorioissa vuoden 2017 alusta alkaen. Monen seurakunnan hautaus toimen ohjesääntöissä on jo aiemmin viitattu laatuvaatimuksiin. Keskustelussa on siis ollut kyse voimassa olevien vaatimusten täsmäntämisestä.

Jyväskylän seurakunnan kirkkoneuvosto kielsi jo viime keväänä tekokuituiset arkkumateriaalit sekä haudattavissa että tuhkaattavissa arkuissa, ja kielto astuu voimaan vuodenvaihteessa.

Esteetön pyhiinvaellusreitti sai ympäristökasvatuspalkinnon

KIRKON TIEDOTUSKESKUS teksti
PIRJO RIIPINEN kuva

Partaharjun toimintakeskus ja sen pyhiinvaelluspolku ja esteetön luontopolku saivat Kirkkohallituksen vuoden 2016 ympäristökasvatuspalkinnon. Palkinnon jakoi piispa Seppo Häkkinen Kirkon ympäristöpäivillä Mikkelissä alku-

viikosta. Partaharjun toimintakeskus Pieksämäellä on ollut vahvasti aloitteellinen esteettömien ulkoilmamahdollisuuksien rakentamisessa. Esteettömän luontopolun tarkoituksena on tarjota kaikille mahdollisuus liikkua luonnossa itsenäisesti. Palkinnon perusteluissa todetaan, että luontopolkujen raken-

taminen ja luontoretkien järjestäminen ovat tärkeä osa kristillistä ympäristökasvatustoimintaa. Partaharjun toimintakeskuksen ratkaisut toteuttavat oivallisesti kirkon saavutettavuusohjelmaa.

Esteetön reitti on 1,8 kilometriä pitkä. Se on suunniteltu yhteistyössä Diak Pieksämäen kanssa ja toteutettu suurelta osin Pieksämäen kaupungin rahoituksella. Hankkeen koordinoimisissa ja koe-käytössä on hyödynnetty Invalidiliiton asiantuntemusta. Polku valmistuu syksyn aikana.

Palkinnon perusteluissa nostetaan esille myös kesällä avattu Pieni pyhiinvaellus -polku. Yli puolen toista kilometrin pituinen polku sisältää seitsemän rastia Pieksämäen Salvojärven rannalla ja harjumaisemassa.

Kirkon ympäristökasvatuspalkinto nostaa esiin innovatiivisia ja tuloksellisia ympäristökasvatustekojä ja -käytäntöjä. Tarkoituksena on myös motivoida ja seurakuntia ja muita kirkollisia toimijoita aktiivisiksi ympäristökasvattajiksi.

Luontopolkujen rakentaminen ja luontoretkien järjestäminen ovat tärkeä osa kristillistä ympäristökasvatustoimintaa.

**Uutisia hyvässä
hengessä!**

Henki & elämä

Oma maatilkku on kehitysmaan ihmiselle elinehto

Kolumbiassa afrokolumbiaiset ja alkuperäiskansat ovat kärsineet konfliktista. Heidän identiteettinsä ja toimeentulonsa ovat sidoksissa maahan, minkä vuoksi maattomuus on heille erityisen vaikeaa.

SUOMEN LÄHETYSSEURA teksti
MEERI KOUTANIEMI kuva

Valtaosa maailman köyhistä asuu maaseudulla. Oma maapala mahdollistaisi heille omavaraisen toimeentulon, mutta noin puolella heistä ei ole käytössään lainkaan tai riittävästi maata.

Maattomuutta aiheuttavat esimerkiksi konfliktit, syrjivä lainsäädäntö, suuryritysten tekemät maakaappaukset ja ympäristökatastrofit. Maattomuus aiheuttaa köyhyyttä, nälkää, pakolaisuutta ja turvattomuutta ja ajaa ihmisiä maaoikeuksien ja palkattomaan pakotyöhön.

Suomen Lähetysseuran tämän syksyn tasauseräys tukee maattomia ihmisiä ja ennaltaehkäisee maattomuutta.

Kolumbiassa epäoikeudenmukaisesti jakautunut maanomistus ja pientilallisten köyhtyminen ja maattomaksi joutuminen olivat perimmäisiä syitä 1960-luvulla alkaneeseen aseelliseen konfliktiin, joka jatkuu edelleen.

Yksi prosentti maanomistajista omistaa yli puolet Kolumbian viljelyskelpoisesta maasta. Yli 75 prosenttia maanomistajista on pientilallisia, joiden yhteisomistus maanviljelysmaasta on vain noin 10 prosenttia. Yli puolet maaseudun kotalouksista elää köyhydessä.

Konflikti myös aiheuttaa maattomuutta, kun ihmiset joutuvat pakenemaan ja jättämään kotinsa ja maansa. Ongelmana ovat myös maakaappaukset. Kolumbiassa on yli kuusi miljoonaa maansaisista pakolaista. Noin kahdeksan miljoonaa hehtaaria maata on anastettu laittomasti.

Erityisesti afrokolumbiaiset ja alkuperäiskansat ovat kärsineet konfliktista. Heidän identiteettinsä ja toimeentulonsa ovat sidoksissa maahan, minkä vuoksi maattomuus on heille erityisen vaikeaa.

Lähetysseuran paikallinen kumppani tukee ja suojelee ihmisoikeuspuolustajia, jotka ajavat yhteisöjen maaoikeuksia. Afrokolumbiaisten järjestöjen vaikuttamistyötä heidän maitensa palauttamiseksi tuetaan. Yhteisöjen ruokaturvaa parannetaan kehittämällä maanviljelyä. Lisäksi maaseudun ihmisille kehitetään uusia toimeentulolähteitä.

Etelä-Afrikassa apartheidin jäljet ovat vielä selvästi nähtävissä. Erittäin selvästi nähtävissä. Erittäin selvästi nähtävissä. Erittäin selvästi nähtävissä.

Rotuerottelun päätyttyä hallituksen tavoitteena on ollut palauttaa maita mustille. Edistys on kui-

tenkin ollut hidasta, ja valtaosa maasta on edelleen valkoisen vähemmistön omistuksessa.

Lähetysseuran eteläafrikkalainen kumppani KwaZulu-Natalin kristillinen neuvosto (KZNCC) rakentaa sovintoa ja keskusteluyhteistä valkoisten maanomistajien ja maattomien mustien välille. KZNCC kuuntelee kumpaakin osapuolta ja auttaa kohtaamisten järjestämisessä. Se voi myös auttaa vääryyttä kärsineitä löytämään oikeat kanavat asian käsittelyyn ja avustaa oikeudenkäynnissä.

Kirkoilla on hankkeessa onnistumisen edellytyksiä, sillä Etelä-Afrikassa sekä valkoiset että mustat käyvät ahkerasti kirkossa ja pappeja kuunnellaan.

Tasauspäivän lipskeräys
Kävelykadulla to 22.9. klo 10-15. Musiikissa Popo Salami n. klo 11 ja 13. Keräyksen tuotto maattomuuden ennaltaehkäisyyn ja maattomien tukemiseen. Tervetuloa myös kerääjäksi. Lisätiedot ulla.klemettinen@evl.fi, 050 340 9889.

Jokaisella on oikeus maahan -tasausilta to 22.9. klo 18 Kaupunginkirkko. Musiikillisessa illassa Popo Salami. Kolehti maattomien tukemiseen.

**Facebookissa
nähdään!**

Henki & elämä

ween maan viljiaa

koko perheen kala- ja elomarkkinat
17. - 18.9.2016

Jyväskylän Paviljonki
Lutakonaukio 12
la klo 10 - 17, su klo 10 - 16
Vapaa pääsy. Tervetuloa!

Agria Keski-Suomi MAA- JA KOTITALOUSNAISET www.wmw.fi /elomarkkinat

Jyväskylän seurakunta

Oletko kiinnostunut ev.lut. seurakunnan vapaaehtoistyöstä, yksinäisten ja vaikeuksissa olevien lähimmäisten auttamisesta?

Palvelevan puhelimen (01019 0071) PERUSKURSSI

alkaa marraskuussa. Kurssi koostuu viidestä koulutuspäivästä vuoden aikana, tutustumisesta päivystystyöhön ja työnhajuksesta. Kurssista kiinnostuneet haastatellaan ennen peruskurssille valitsemista. Päivystäjät sitoutuvat päivystämiseen, työnhajukseen ja jatkokoulutuksiin. Päivystäjän tulee olla ev.lut. seurakunnan jäsen.

Ilmoittautumiset: Jaana Ristonmaa, Palvelevan puhelimen ja perhetyön toiminnanohjaaja p. 050 307 6734, jaana.ristonmaa@evl.fi

www.jyvaskylanseurakunta.fi

**Hiljaisuuden retriitti
Koivuniemessä**
14.-16.10.

Tervetuloa Koivuniemeen Hiljaisuuden retriittiin sinä, joka olet väsynyt tai pirteä. Saat aikaa itsellesi lepoon, itsetutkiskeluun ja rukoukseen. Ohjaajina toimivat Lauri Maarala ja Sirpa Lampinen.

Mukaan mahtuu 11 osallistujaa. Hinta 55 € laskutetaan etukäteen, ilmoittautuminen on sitova.

Lokakuun retriittiin ilmoittautumiset 13.9. mennessä: jyvaskylanseurakunta.fi/tapahtumat

Tiedustelut: Sirpa Lampinen p. 050 436 5435, sirpa.lampinen@evl.fi. Järjestää Kuokkalan ja Vaajakosken alueseurakunnat

Jyväskylän seurakunta

Janna ja Essi, kerhotädit

Kokki- ja puuhakerhojen vetäminen on Essi Penttisen ja Janna Laukkanen mielestä mieluisaa. Rahan lisäksi he arvostavat työstä saatavaa arvokasta kokemusta.

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Kun tulee lasten kanssa toimeen, niin silloin on hyvä kerhonojaja. Tällä yksinkertaisella ajatuksella **Essi Penttinen** ja **Janna Laukkanen** vetävät kokki- ja puuhakerhoja Säynätsalossa ja Keljonkankaalla.

Penttinen ja Laukkanen ovat tunteneet toisensa alakoulusta alkaen. Yläkoulussa heistä tuli hyvät kaverit ja nyt lukion kolmannella luokalla kaksikko näkee toisiaan paljon vapaa-ajallaan.

Penttisen ja Laukkanen tie kerhonojajiksi kävi isokoulutuksen kautta. Lisäksi he ovat käyneet kerhonojajan koulutuksen, ja vetävät nyt kerhoja toista vuotta.

Kokkikerhoissa kokkaillaan melko yksinkertaisia ruokia. Puuhakerhoissa puolestaan on ohjelmassa askartelua, piirtelyä ja ulkoilua. Toisinaan kerholaiset katsovat porukalla elokuvia.

– Lasten toiveiden mukaan on kehitelty kivaa toimintaa, Penttinen sanoo.

Penttinen ja Laukkanen vähättelevät omia taitojaan keittiössä. Perustaidoilla pärjää aivan mainiosti.

– Just ja just osaan laittaa uunin päälle, Laukkanen nauraa.

Penttinen ja Laukkanen ovat sitä mieltä, että kerhojen vetäminen on aika helppoa työtä. Tähän vaikuttaa toki se, että he tulevat toimeen lasten kanssa.

– Lasten kanssa on aivan ihana olla, Penttinen kertoo.

Penttisen ja Laukkanen vetämät kerhot on suunnattu 1–4-luokkalaisille. Keskimäärin kerholaiset ovat olleet noin 10-vuotiaita.

– Sen ikäiset osaavat kertoa, mitä haluavat tehdä ja osaavat kysyä, että saako tehdä näin, Laukkanen sanoo.

Lasten kanssa jutteleminen on kivaa. Lapset kertovat, mitä ovat tehneet viime aikoina. Tai mitä suunnitelmia on viikonlopuksi.

– Emme ole ehkä halunneet puhua erittäin vahvasti ja sävytyneesti asioista. Olemme lukeneet paljon tarinoita, ja välillä oikein diippejäkin keskustelujakin on käyty. On koetettu pitää menokäille mukavana, Penttinen sanoo.

Essi Penttinen ja Janna Laukkanen pitävät hyvänä, että lapset tuntevat toisensa myös koulumailmasta. Se tuo oman hyötynsä ryhmädynamiikkaan.

Lukio-opinnoissa varsinkin psykologia on antanut uutta näkökulmaa lasten kanssa toimimiseen. Teorioiden pohjalta on voinut pohdiskella, miksi lapsi käyttäytyy jollakin tavalla. Apua on tullut lasten kanssa keskustelemiseen ja riitatilanteiden hoitamiseen.

Penttinen ja Laukkanen ovat huomanneet, että kerhoja vetämällä työn tekemisen varmuus on kasvanut. Heille on tullut sellainen olo, että hallitsee homman.

Kerhojen vetäminen on yksi tapansaitä rahaa opiskellessa. Jyväskylän seurakunnassa järjestetään kymmenittäin erilaisia kerhoja.

Janna Laukkanen on Essi Penttisen reppuselässä. Kaksikko toimii kerhotäteinä Säynätsalossa ja Keljonkankaalla. Kerhotäti on 18-vuotiaista hassu, hellyttävä ja ihana nimitys.

Penttinen ja Laukkanen pitävät maksettua palkkiota oikeutettuna tehdystä työstä, koska he suunnittelevat itse kaiken ohjelman ja toiminnan. He kuitenkin kehottavat menemään jonnekin muualle töihin, jos haluaa todella hyväpalk-

kaisen työn.

Ensi keväänä Penttisellä ja Laukkanella on edessä ylioppilasjuhlat. Syksyn ohjelma on avoinna – myös se jatkavatko he Säynätsalossa kerhonojajina

– Kerhoja on rajoitetusti. On

mukava jättää kerhoja muillekin isosille, Penttinen sanoo.

Kouluikäisten kerhot
www.jyvaskylanseurakunnannuoret.fi

Elämästä

Pyörällä päästään melkein kaikkialle

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Olen **Salla Pehkonen** ja hoidan kotona kolme lasta. Vanhin lapsista aloitti eskarin, keskimäinen on kolmevuotias ja nuorin puolitoistavuotias. Ennen lasten syntymää työskentelin etuuskäsittelijänä työttömyyskassassa. Haluan tehdä työtä asiakaspalvelussa ja ihmisten auttamiseksi. En halua työtä, joka tuhoaa ympäristöä ja polkee ihmisoikeuksia.

Olen syntynyt Säynätsalossa ja asunut suurimman osan elämästäni Jyväskylässä – ja melkein aina metsän äärellä, lähellä uimarantoja. Nytkin kotimme lähellä on

Tammirinne lenkipolkuineen. Läheisessä Asmalammessa uimme kesällä, talvella auraamme sinne luisteluradan. Muutimme tänne pari vuotta sitten. Halusimme paikkaan, jossa on terve koulu ja hyvät bussiyhteydet.

Lasten syntymän jälkeen olen alkanut kantaa vastuuta siitä, millaiselta planeetan jätämme lapsille. Jokaisen pitäisi kantaa kortensa kekoon ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Se tietää suurta muutosta planeetalle ja lisää pakolaismääriä, kun suuret alueet muuttuvat viljelykelvottomiksi.

Pyrimme kuluttamaan maltillisesti

ja käyttämään eläinkunnan tuotteita vain vähän. Kiinnitämme huomiota tavaroiden elinkaareen ja kierrätykseen. Meillä ei ole omaa autoa emmekä tee lentomatkoja. Meillä on autotallissa muiden pyörien lisäksi laatikkopyörä, jossa on sähkömoottori ja ladattava akku. Ilman sähköapua mäkien pyöräily olisi hankalaa. Sähkön käyttö ei harmita, sillä käytämme tuulisähköä.

Ostomatkat teemme polkupyörillä. Pidemmät matkat teemme bussilla, ja joskus harvoin voimme vuokrata auton. Viime kesänä teimme perheloman polkupyöril-

lä. Pakkasimme teltat, trangian ja polkupyörät ja matkustimme bussilla ja laivalla Tukholmaan ja pyöräilimme Ruotsissa – piti päästä Peppi Pitkätossua näkemään.

Harrastamme pyöräilyä vapaa-aikanakin. Toimin Jyväskylän Pyöräilyseuran pyöräilyohjaajana. JYPS on yksi Suomen suurimmista pyöräilyseuroista, ja siinä on yli tuhat jäsentä. Järjestämme kahden muun perheen kanssa muun muassa perhepyöräilyretkiä, jotka starttaavat Aren aukiolta. Pyöräilemme lapsentahtisesti ja pysähtelemme leikkipuistoissa ja syömään. Ne ovat hauskoja tapahtumia, on hienoa nähdä lasten intoa!

Salla Pehkonen

Iloitsen siitä, että Jyväskylään on saatu turvallisempia risteyskoja ja parempia pyöräilyväyliä. Myös Kauppakadun pihakatuosuus on hieno parannus.